

PERSMEDEDELING: HET COMITÉ WAAKZAAMHEID OP HET GEBIED VAN DE STRIJD TEGEN TERRORISME PRESENTEERT ZIJN VERSLAG

Vandaag, dinsdag 12 maart, stelde het Comité voor de waakzaamheid op het gebied van de strijd tegen terrorisme (Comité T) zijn jaarlijks rapport voor binnen de muren van de Senaat. Comité T is een collectief bestaande uit verschillende actoren van het maatschappelijke middenveld (ngo's, advocaten, academici). Ze hebben zich verenigd naar aanleiding van het groeiend arsenaal aan anti-terrorisemaatregelen die genomen zijn sinds 2003. Comité T werd opgericht om deze maatregelen door te lichten vanuit de internationale mensenrechten, omdat de vrees bestaat dat ze afbreuk doen aan onze fundamentele vrijheden.

In dit nieuw rapport wijst Comité T op de problemen die nog steeds actueel zijn op het gebied van de strijd tegen terrorisme. Een verhoogde waakzaamheid wordt gevraagd met betrekking tot het respect voor fundamentele rechten.

Onder de problemen die we in het rapport aanhalen, verwijzen we naar de opeenvolgende wijzigingen van het Strafwetboek. Nieuwe strafbaarstellingen werden ingevoerd (onder andere het aanzetten tot terrorisme, het betreden en het verlaten van het grondgebied met een terroristisch oogmerk) en sommige bepalingen werden gewijzigd. Deze nieuwe bepalingen zijn vaak heel vaag, wat een probleem vormt met betrekking tot het legaliteitsbeginsel. Het wordt steeds moeilijker om te bepalen of een gedraging al dan niet strafbaar is.

De bepalingen met betrekking tot het beroepsgeheim zijn versoepeld. Zo wordt het beroepsgeheim opgeheven in het kader van "casusoverleg" (een verzameling van professionelen met verschillende missies en doelen waarbij een specifiek geval wordt besproken). Deze bepaling is onlangs geconcretiseerd in het kader van de oprichting van "Lokale Integrale Veiligheidscellen (LIVC-R). Deze cellen omvatten onder andere de burgemeester, de lokale politie en een reeks aan andere actoren gespecialiseerd in het voorkomen van radicalisering. Sociaal werkers worden rechtstreeks door deze bepaling getroffen. Met deze hervorming wordt onder meer de toegang tot sociale bijstand, een fundamenteel recht in artikel 23 van de Belgische Grondwet, ondermijnd omwille van het verlies van vertrouwen dat kan voortvloeien uit de opheffing van het beroepsgeheim. Preventie en repressie worden hier door elkaar gehaald, waardoor de LIVC-R in se zijn preventieve werking dreigt te verliezen.

We kunnen ook verwijzen naar het gevangeniswezen en de detentieregimes die op hun beurt ook veel vragen met zich meebrengen: de plaatsing in een isoleercel, het verlengen van de duur van de detentie en moeilijkheden ondervonden bij de aanpassing van de straffen leiden allemaal tot een risico voor onmenselijke en vernederende behandeling voor een heel aantal gedetineerden die bestempeld worden als zijnde "terrorist". Er wordt hen geen uitgaansvergunning of penitentiair verlof toegekend, wat impliceert dat het voor hen onmogelijk is om een reclasserings-

en re-integratieplan voor te bereiden. Dat wil dus zeggen dat deze groep gedetineerden nooit kans kan maken op voorwaardelijke invrijheidsstelling.

Naast de gevangenispolitiek wordt het vreemdelingenrecht ook onderworpen aan allerlei evoluties waarbij “migrant” en “dreiging voor de publieke veiligheid” bijna een synoniem worden. We kunnen de nieuwe mogelijkheden, namelijk de intrekking van het verblijfsrecht of het verlies van nationaliteit ter bescherming van de “publieke veiligheid”, aanhalen als voorbeeld (zonder dat de notie “publieke veiligheid” nader wordt gepreciseerd). Er wordt de indruk gewekt, althans voor deze laatste categorie, dat ze tweederangsburgers zijn omwille van de wijze waarop ze de Belgische nationaliteit voorheen verkregen hebben.

Het schadevergoedingsmechanisme voor slachtoffers van terroristische daden wordt als ontoereikend beschouwd, zeker gelet de complexiteit ervan en gelet op het feit dat er geen integrale schadevergoeding wordt toegekend aan de slachtoffers. De staat zou in deze zin meer wetgevingshervormingen moeten doorvoeren en een uniek fonds moeten oprichten, zoals aanbevolen is door de parlementaire onderzoekscommissie en de speciale rapporteur van de Verenigde Naties voor de bescherming van fundamentele rechten in de strijd tegen terrorisme. Dit rapport wil de essentiële rol van mensenrechten en fundamentele vrijheden benadrukken. Ze zijn immers onmisbaar voor een eerlijke en doeltreffende reactie op het terrorismevraagstuk. Respect voor de mensenrechten vormt inderdaad de basis voor een leven in een vrije en veilige samenleving, zowel voor individuen alsook de gemeenschap. Fundamentele rechten moeten dan ook het beleid sturen om het voortbestaan van onze democratie, gebaseerd op de rechtsstaat, te garanderen.

Voor meer informatie kan u het rapport van 2019 van Comité T raadplegen op de website www.comitet.be.